

λιν εἰς τὰ χωρία ἅπου του ἐξριπτον ἄλλοτε χαλκὰ καὶ ἀργυρὰ νομίσματα καὶ αἱ νεάνιδες προέβαλλον εἰς τὰ παράθυρα καὶ συννηροῖζοντο εἰς τὰ κατώφλια τῶν θυρῶν ἀνθρώμενοι ἐν ἐκστάσει. Ἀλλὰ μόλις ἔπαιξε καὶ παρευθὺς αἱ νεάνιδες ἔφυγον φράττουσαι τὰ ὄτα των, καὶ τα παιδιά τον ἐλιθοβόλησαν.

Τότε πλέον ὁ δῦσμοιρος ἐνόησεν ὅτι τετέλεσται! ὅτι ἦσαν ὄνειρον αἱ τόσαι δόξαι του καὶ αἱ χαρὰι του. Ἐπεσεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ ῥακένδυτος, ἄθλιος ὡς ἄλλοτε, καθ' ὅσον μάλιστα ὁσάκις θέλων νὰ παρηγορηθῆ ἔπεχειρεῖ νὰ παίξῃ τὸ ὄργανόν του, ἠκούοντο φεῦ! κραυγαὶ ἀπδεῖς καὶ ἀγριαὶ ὥστε καὶ αὐτὸς ἐτρόμαζε!

Ὁ μῦθος δηλοῖ...

(Μίμησις ἐκ τῶν τοῦ Μενδέρου).

Π. Ι. Φ.

Ἡ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΠΑΡ' ἩΜΙΝ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

αἰνέται ὅτι εἰς τὴν Κέρκυραν, ὑπάρχει ἓνας ποιητής. Ὁ ποιητὴς αὐτός, ἐξέδωκε πρὸ ὀλίγου τὰ ποιήματά του, εἰς ἓνα τόμον. Ὁ τόμος εὐρίσκειται ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι μου, ἀπὸ πέντε ἢ δέκα ἡμερῶν. Τὸ σχῆμα του εἶνε μέγαν, ὀγκῶδες τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ, πλατεῖαι αἱ σελίδες, καὶ τὸ ἐξώφυλλον τεφρόν. Εἶνε τυπωμένον ἀρκετὰ καθαρά, ἀλλὰ καὶ ἀρκετὰ ἀκομψά, μὲ στοιχεῖα ἀρχαιοπρεπῆ, κ' ἐπιγραφὴν φέρει τὴν ἀκόλουθον ἀπλήν: «Γερασίου Μαρκορά, Ποιητικὰ Ἔργα. Ἐν Κερκύρα, τυπογραφεῖον Ἰ. Ναχαμούλη. 1890». Ἐδημοσιεύθη μόλις τὸν λήξαντα Ἰούλιον, ἐν τῇ εὐθαλεῖ νήσῳ, κ' ἐκεῖθεν ἐστάλη εἰς Ἀθήνας, εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κασδόνη, διὰ νὰ πωληθῆ. Μία ἡμέρις καὶ ἓνα περιοδικὸν ἀνήγγειλαν διὰ τριῶν γραμμῶν τὴν ἐκδοσὶν του. Καὶ τὸ βιβλίον κεῖται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖόν του, ἐν σιγῇ καὶ ἀφανείᾳ, ἀναμένον τοὺς ἀγοραστάς. Ὑποθέτω ὅτι διὰ πολὺν καιρὸν θὰ τοὺς περιμένῃ.

✱

Τὸ βιβλίον αὐτό, εἶνε τὸ ἔργον ἑνὸς ἑλλήνου ποιητοῦ, ἑνὸς συγχρόνου ποιητοῦ, ἑνὸς νέου ποιητοῦ τῆς πατρίδος μας. Ἑλλήνος ποιητοῦ — καὶ σχεδὸν κανεὶς δὲν τὸν εἰξεύρει εἰς αὐτὴν τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος. Συγχρόνου ποιητοῦ — καὶ ζήτημα ἂν δέκα μεταξὺ τῶν συγχρόνων τὸν ἔχουν ἀναγνώσῃ ἢ ἀκούσῃ. Νέου ποιητοῦ — καὶ εἶνε ἐξῆντα χρόνων. Ὅλα αὐτά, συστατικὰ πρωτίστης τάξεως, ἢ ὑψηλῆς μορίας ἢ ἀξίας μεγάλης. Νὰ ἦσαι ἑλλήν ποιητὴς καὶ νὰ μὴ φροντίσῃς νὰ σὲ μάθῃ ποτὲ τοῦλάχιστον ἢ Ἑλλάς, ἢ δημιουργοῦσα τὴν φήμην καὶ ἀπονέμουσα τὴν δόξαν, ἢ ἀναδεικνύουσα τὰς προσωπικότητας καὶ ταξινομοῦσα τὰς ἰκανότητας, ἢ Ἑλλάς ἢ σκεπτομένη καὶ κρίνουσα κ' ἐργαζομένη καὶ ἀνεπτυγμένη καὶ πολιτισμένη καὶ δρωσα καὶ παρασκευάζουσα τὸ μέλλον, ἢ Ἑλλάς τοῦ καθ' ἑαυτὴν Χαραμῆ καὶ τῆς πλατείας

τοῦ Συντάγματος! Νὰ ἦσαι σύγχρονος ποιητὴς καὶ νὰ μὴ φροντίσῃς ν' ἀναφερθῆς ποτε εἰς τὰ διάφορα τῶν ἡμερησίων, ν' ἀξιώθῃς τῆς ρεκλάμας τῶν περιοδικῶν, νὰ κουδουνίσῃς τ' ὄνομά σου εἰς τ' αὐτιά τῶν λογίων νέων! Νὰ ἦσαι ἐξῆντα χρόνων καὶ νὰ μὴ σὲ ἔχῃ μεταφράσῃ ἀκόμη ὁ Μπόλτς ἢ ἐγκωμιάσῃ ὁ Τέλλυς! Τὸ πρῶγμα εἶνε μὰ τὸν Ἀπόλλωνα πρωτότυπον καὶ εἰς ἀνθρώπους ζῶντας ἐν ταῖς σημεριναῖς πνευματικαῖς Ἀθήναις ἄξιον νὰ προκαλέσῃ βαθυτάτην ἐκπληξιν. Τὰ ποιήματα αὐτὰ δὲν εἶνε χθεσινά, ὡς θὰ ὑπέθετε κανεὶς ἐκ τοῦ χρόνου τῆς ἐκδόσεως των. Εἶνε τὸ ἔργον ὀλοκλήρου ζωῆς, περιλαμβάνουν χρονικὸν διάστημα ὑπερβαῖνον τὴν τριακονταετίαν, φέρουν ἐν ἑαυτοῖς τὴν δρόσον τῆς πρώτης νεότητος, ἀναδίδουν τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν ρώμην καὶ τὴν συνεχὴν τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας, καὶ ἀντανακλοῦν τὴν μελαγχολίαν, ἐξ ὑπαμοιῆς εὐθυμον καὶ θλιβεράν, τοῦ ἐπερχομένου γήρατος. Κ' ἐν τούτοις ὁμολογῶ ταπεινῶς ὅτι καὶ εἰς τὸν γράφοντα ἀκόμη, καίτοι καταφαγόντα κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν ὅλην τὴν λεγομένην νεοελληνικὴν ποίησιν, καίτοι ἀναμυχθέντα ἀρκετὰ ἐνωρὶς εἰς τὴν λεγομένην φιλολογικὴν παρ' ἡμῖν κίνησιν, καίτοι παρακολουθοῦντα ἀφ' ἱκανοῦ τὴν παρ' ἡμῖν ζωὴν ὑφ' ὅλας εἰ δυνατόν αὐτῆς τὰς ἐκφάνσεις, εἶνε ἐντελῶς πρωτοφανῆ. Φαντασθῆτε τί ἠμπορεῖ νὰ εἶνε διὰ τὸ κοινόν. Ἐπανελημμένως ἐπῆγα εἰς τὴν Κέρκυραν. Καὶ μίαν φοράν, μοῦ εἶδειξε κάποιος τὸν Μαρκοράν, ἐν τῇ ἐξόδῳ τοῦ θεάτρου. Ἡ πρώτη μου ἐρώτησις ἦτον ἂν εἶνε ὁ ἐπιτετραμμένος μας τῆς Πετρουπόλεως. Ὁ ἄλλος μοῦ εἶπεν ὅτι εἶνε ὁ ποιητής. Ποτὲ δὲν εἶχα ἀκούσῃ πρὶν δι' αὐτόν, ἤψωσα τοὺς ὤμους νομίσας ὅτι ἦτον καμμία τοπικὴ δόξα, καὶ ἐλθομένησα τὸ πρῶγμα. Κάμποσον καιρὸν ἔπειτα, πρὸ δύο χρόνων, ἐν Ἀθήναις, εὐρισκόμενος ἓνα βράδιν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ποιητοῦ Παλαμᾶ, εἶδα ἓνα κίτρινον φυλλάδιον καὶ ἔμαθα ὅτι ἦτον ὁ Ὀρκοκὸς τοῦ Μαρκορά, μακρὸν διηγηματικὸν ποίημα, ἐκδοθὲν τῷ 1875, καὶ τοῦ ὁποῦ τὴν ὑπαρξιν μόλις πρὸ μνητῶν ἐδέξασε νὰ πληροφωρηθῆ τὸ κοινόν τοῦ «Παρασσού», χάρις εἰς τὸν συνάδελλον Βελλανίτην. Πάλιν δὲν ἔδωκα προσοχὴν, εἰς τὸ σπῆτι ποιητοῦ φυσικὸν ἦτον νὰ εὐρισκῶνται παντὸς εἶδους ποιηταί, καὶ ἐπίσημοι καὶ ἄσημοι. Ὅταν ἐξαναπῆγα εἰς τὴν Κέρκυραν, πάλιν κάποιος μοῦ ἔκαμε λόγον δι' αὐτόν. Ἡ περιέργειά μου ἤρχισε νὰ κεντᾶται. Καὶ ὅταν ἐγύρισα εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔγραψα καὶ μοῦ τὸν ἔστειλαν. Τὸν ἐδιάβασα ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας, καὶ ἔμεινα ὑπὸ τὸ κράτος ἰσχυροτάτης ἐντυπώσεως.

✱

Τὸ κίτρινον φυλλάδιον — θὰ μοῦ ἐπιτραποῦν αἱ προσωπικαὶ αὐταὶ ἐκμυστηρεύσεις — ὑπῆρξεν εἶδος ἀποκαλύψεως, εἶδος ἐπαναστάσεως δι' ἐμέ. Νὰ ἐκτεθοῦν ὅλαι αἱ σκέψεις καὶ ὅλα τὰ συναισθήματα ἅτινα ἐγέννησεν εἰς τὴν ψυχὴν μου καὶ εἰς τὸ πνεῦμά μου, θὰ ἦτον ἴσως μακρὸν, μακρότατον, θ' ἀπῆται πολὺν καιρὸν καὶ πολὺν χώρον, θὰ ἐξήρχετο τοῦ

προγράμματος χρονογραφικοῦ ἀρθριδίου, ἐκ τῶν περὶ τῆς συγχρόνου φιλολογικῆς κινήσεως μελλόντων νὰ δημοσιεύωτ' ἐν ταῖς στήλαις ταύταις, ὧν τὸ πρῶτον ἂν πλῶς εἶνε τὸ παρόν. Ἀλλ' ἢ τελικὴ καὶ γενικὴ αἰσθησις δύναται νὰ σημειωθῆ, ἀνάλογος δὲ πρὸς αὐτὴν θὰ ἰδύνατο νὰ θεωρηθῆ μόνον ἢ τοῦ ἀνακαλύπτοντος αἰθνης φλέβα χρυσοῦ ἐν σκοτεινῷ χάσματι, δροσερόν καὶ καθαρὸν ρύακα ἐν διψαλέᾳ πεδιάδι, σκιὰν πλατυφύλλου, εὐκόρμου καὶ ἀθηροῦ δένδρου ἐν καταξήρῳ, αὐχμῶδει ἐρημίᾳ. Ποῖον εἶνε τὸ χάσμα, ποῖα εἶνε ἡ πεδιάς καὶ ποῖα ἡ ἐρημία καὶ αἱ ἄλλαι μεταφοραί, τὸ ἐννοεῖτε βέβαια πολὺ καλά. Ἀλλὰ τὴν αἰσθησιν ταύτην, τὴν ἐπανευρίσκω σήμερον διπλασιασμένην, τριπλασιασμένην, δεκαπλασιασμένην, ἀνοίγων τὸ προκείμενον βιβλίον, ἐν ᾧ περιλαμβάνεται ὅλον τὸ ἔργον τοῦ κερκυραίου αἰδοῦ. Τὸ βιβλίον διαίρεται εἰς 4 μέρη, «Διηγήματα», «Λυρικά», «Τὰ πρῶτά μου Λιανοτράγουδα», καὶ «Μέτωρα καὶ Παραξενιαίς». Τὸ ἐγκαινίζει μετὰ σύντομον πρόλογον ὁ γνώριμος «Ὀρκος», ἐπακολουθεῖ ἄλλο ἐκτενὲς διηγηματικὸν ποίημα «Ὁ Ἀρίονας», ἔπειτα μικρότερα τινὰ διηγηματικὰ ἐπίσης σοβαρᾶς ὡς ἐπιτοπολὺ ὑψηλῆς λυρικά ποιήματα, συντεθειμένα ἐπὶ διαφόρων συγχρόνων περιστάσεων συνήθως. Τὸ τρίτον περιέχει τὰ πρῶτα τοῦ ποιητοῦ ἔργα, μικρὰ ἐρωτικά ἄσματα, σύντομα καὶ γοργά. Καὶ τὸ τέταρτον τέλος, σατυρικά καὶ εὐθυμα ποιήματα. Ἡ συγκομιδὴ δὲν εἶνε πενήχρᾳ. 400 σχεδὸν εὐρείας σελίδας καταλαμβάνουν τὰ ποιήματα αὐτά, ποικιλώτατα τὰ θέματα, τὴν μορφήν, τὴν ὑπόστασιν, τὴν ἐκφράσιν καὶ τὴν διασκευήν. Δὲν φρονεῖτε λοιπὸν ὅτι χάριν τοῦ ὄγκου τῶν τοῦλάχιστον, ἀξίζει νὰ γίνῃ κάποιος λόγος δι' αὐτά, ἔστω κ' ἐν αἷς ἡμέραις ἐπίκεινται βουλευτικαὶ ἐκλογαί, καὶ τελοῦνται πολιτευτικῶν ἀγῶνων προεόρτια, καὶ κοχλάζει ὡς ὁ λέβης τῶν μαγισσῶν τοῦ Μάκκεθ («Μάκκεθ, θὰ γίνῃς βουλευτὴς!») τῶν συνδυασμῶν ὁ ἀναδρασμός, καὶ βροντᾶ τῶσων «ἐθνικῶν» καὶ «κοινωνικῶν» ζητημάτων ὁ βαρὺς πάταγος;...

✱

Ἐξάπαντος, ὅταν ὁ Θεὸς ἐσκάρωνε τὸν κόσμον, πολὺ εὐμενὲς βλέμμα θὰ ἔρριψε πρὸς τὴν δημιουργουμένην ἐντὸς τῶν χειρῶν αὐτοῦ Ἐπτανήσον, μὲ ἰδιαιτέραν ἀγάπην θὰ τὴν συνεζύμωσε μεταξὺ τῶν μεγάλων παλαμῶν του, καὶ ὅταν ἀπεθάσισε τέλος νὰ τὴν ρίψῃ ἐντὸς τοῦ πελάγους ὅπερ ἐμελλε νὰ τὴν δεχθῆ, ἐξήλθεν ἢ κόρη πάγκαλος, ὅπως πάνοπλος ἄλλοτε ἢ Ἀθηνᾶ, ἀπὸ τὴν κεφάλαν τοῦ Διός. Τῆς ἔδωκεν ὁ μέγας καλλιτέχνης, ὅλα τὰ δῶρα, γῆς εὐφροίαν, καὶ οὐρανοῦ γλυκύτητα, καὶ θαλάσσης ἄρρητον κάλλος, καὶ ἡλίου ἔγκρατον θάλαπος· τῆς ἔδωκεν ὁρέων εὐγρᾶμμα ἕψη καὶ κοιλᾶδων στέκια βῆθη καὶ πεδίων ἀνοῦντα πλάτη καὶ ἀκτῶν μεγαλοπρέπειαν ἄμα καὶ χάριν· τῆς ἔδωκε τοῦ κλίματος τὴν ἠδύτητα καὶ τῆς φύσεως τὸ μεϊδίωμα καὶ τῆς δόξας τὸ γόντρον καὶ τοῦ σώματος τὴν

